

De gebroeders Van Raemdonck

Edward Van Raemdonck werd geboren in Temse op 8 oktober 1895, Frans op 24 januari 1897. De broers zijn opgegroeid in een bemiddeld Vlaamsgezind brouwersgezin en engageerden zich in het sociaal-culturele verenigingsleven. Toen de Duitsers België binnenvielen, hebben de broers zich aangemeld tezamen met vele dorpsgenoten als vrijwilligers in het leger. Door hun harde werk hebben de gebroeders Van Raemdonck het beiden tot sergeant in de 6de Compagnie van het 24ste Linierement kunnen schoppen en waren zij beiden actief lid van de Frontbeweging.

De gebroeders Van Raemdonck

Met verlof in Brighton - 1916

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het in de eenheid van Frans Van Raemdonck verboden om nog over de Vlaamse Beweging te praten. De krant 'De Vlaamsche Stem' werd stopgezet in januari 1916. Frans Van Raemdonck was hier zeer verbitterd door geworden. De stopzetting van de krant 'De Vlaamsche Stem' leidde uiteindelijk tot de oprichting van drie nieuwe Nederlandstalige kranten: twee Belgische en één Vlaamse krant.

Het leven van een soldaat leek eerst niet zo erg, maar na lange tijd begon het vreselijk tegen te vallen. Frans beweerde: "Als ik moet sneuvelen, dan zo snel mogelijk." Hij leefde alleen nog voor zijn ouders. Frans vroeg zich ook af: "Wat is een soldaat? Een slaaf?"

Edward was ook niet meer de optimist van vroeger

Op 25 maart 1917 voerden ze een levensgevaarlijke opdracht uit, namelijk een raid bij nacht op Stampkot, een gehucht van Steenstrate, met de bedoeling Duitse krijgsgevangenen te maken. De broers hadden afgesproken om na de opdracht elkaar terug te zien op een verzamelplaats, maar Frans keerde niet terug. Er werd een wapenstilstand gevraagd om de lichamen van de gesneuvelden te bergen en te begraven, maar dat werd afgewezen. Generaal Bernheim zou dit hebben afgewezen en zou verklaard hebben aan Generaal Mahieu: "*Je n'en vois pas la nécessité. D'ailleurs il s'est avéré que le plus jeune des deux était un flamingant*" (Ik zie er de noodzaak niet van in. Overigens, het is bekend dat de jongste van de twee een flamingant was). Daarop had Generaal Mahieu geantwoord: "*En effet*" (Inderdaad).

Toen Edward dat hoorde, ging hij zelf het niemandsland in om zijn broer te zoeken. Achttien dagen later zouden de broers dood in elkaars armen gevonden zijn. Zo is de mythe van broederliefde ontstaan. Achteraf bleek echter dat ze een paar meter van elkaar gestorven zijn en dat het de Waalse korporaal Amé Fiévez was die samen met Frans teruggevonden werd. De broederliefde gaat er niet om

dat de broers in elkaar armen zouden gestorven zijn, maar dat Edward zijn leven gaf om zijn broer terug te vinden.

De broederliefde vastgelegd door Joe English

De dood van de gebroeders zou eerst niet meegedeeld worden, maar het is toch tot de mensen doorgedrongen. Aan het verhaal werden wekenlang in de Vlaamse kranten roerende, eervolle artikelen gewijd. Hun dood werd een symbool voor de Vlaamse Frontbeweging.

Negentien dagen na hun dood, op 13 april 1917, werden de lichamen van de gebroeders Van Raemdonck en van Amé Fiévez begraven in een obusput. Er werden drie kruisjes zonder opschrift geplaatst. Later hebben de Duitsers er twee uitgetrokken.

Na herovering van het gebied door de Belgen werden de drie lichamen herbegraven op dezelfde plaats. In september 1918 plaatsten hun makers een stenen kruis op hun graf. Op 29 oktober 1919 werd het graf opengelegd met de bedoeling de gesneuvelden te repatriëren. Omdat de stoffelijke resten niet meer identificeerbaar waren, werd besloten deze te laten rusten en werd het graf weer dichtgemaakt. In 1924 werd het graf op bevel van de militaire overheid nogmaals opengemaakt en werden de resten van de twee broers en Amé Fiévez overgebracht naar de Belgische militaire begraafplaats in Westvleteren.

Op 13 augustus 1932 werden de stoffelijke resten van de drie gesneuvelden weer ontgraven en een week later, op de dertiende IJzerbedevaart, overgebracht naar de crypte van de IJzertoren, samen met zes andere gesneuvelden die een symbool waren geworden. Op de plaats waar de gebroeders Van Raemdonck en korporaal Fiévez sneuvelden, werd op

Monument te Steenstrate

19 augustus 1933 door het IJzerbedevaartcomité een nieuw monument opgericht. Ze werden ook vereeuwigd in een beeld gemaakt door Karel Aubroeck en geplaatst aan de voet van de IJzertoren. Door het opblazen van de IJzertoren in 1946 is het beeld verplaatst naar de hoek van de Paxpoort voor de nieuwe IJzertoren.

Grafzerk in de crypte van de IJzertoren

In augustus 1953 werd ter nagedachtenis aan de gebroeders in het Vlaams huis Steenstrate te Sint-Niklaas de 'De Gebroeders Van Raemdonckkring' opgericht. Er werden heel wat straten vernoemd naar hen, net zoals de 'Gebroeders van Raemdonckstraat' te Edegem op 29 oktober 1965.

« Het gaat soms mijn gedacht te boven, hoe een mensch zooveel kan lijden en zonder morren zijn lastige taak weet te kwijten, om ten laatste... te sterven als held!!!... »
Edward.

« En als ik val, dan éerst voor Vlaanderen!... »
« Dat er misschien menschen zullen zijn, die over onze graven zullen stappen en zeggen: « hij was goed en braaf, ik heb hem bemind: maar hij is niet meer... » en wij zullen dood zijn voor hen, dood voor eeuwig! »
Frans.

ONS DOEL :
Te saâm vereend
in vreugd en nood,
als d'eene sterft :
den andre « dood » !
Frans.

EDWARD
Geboren te TEMSCHE, den 8ⁿ Oktober 1895.

Het leven loech hen toe als rozen in de Lente, toen 't plots aan 't stormen ging door 't menschenrijk... Oorlog! — Door 't land dat in nood was, kwamen de mannen in 't gelid; " Vrijheid of dood! ".

Een wilde drang joeg door 't bloed der Gebroeders. Elkaar en hun land getrouw smeekten Edward en Frans, van hunne beminde ouders de toelating af " vrijwilliger ", te worden, en op 4 Augustus 1914 zegden zij vaarwel aan wat hun duurbaarst was, om te lijden en te strijden voor Vlaanderen.

Drie jaar haast gedroegen zij zich als een toonbeeld van Broederliefde en Heldhaftigheid die legendarisch was geworden in 't regiment : beide waren even geacht van oversten als van onderdanen. Edward was steeds bekommerd om zijn zwakkere Broeder, wier fijngevoelige droomers-ziel vaak bloeede onder den drang der gebeurtenissen, wijl hij zijn leed uitkloeg in zijn diepdoorvoelde dichterszangen... (Liederen van de dood.)

Gelijk de schoonste bloemen het eerste worden geplukt, zoo werden in den afgrijselijk-schoone nacht van 26 Maart 1917, hunne levens geplengd op 't altaar der Ideale, offervaardige Broederliefde.

FRANS
Geboren te TEMSCHE, den 24ⁿ Januari 1897.

In een rit op de eerste lijn van den vijand, hadden beide zich allermoeidigst gedragen. Onder een ijsselijk bombardement keerden de mannen terug, na volbrachte taak.

Tot aan den IJzer kwam Edward, en keek met zijn vlamme oogen rond... doch zijn Broeder niet ziende op de plaats der afspraak weigert hij over den IJzer te komen, en de reeds volbrachte heldenfeiten zal hij nu spontaan bekronen met zijne Ideale Broederliefde; te midden het afgrijselijkste kanonenvuur, gaat hij op zoek naar zijn broeder...
Wat is er toen gebeurd ???

...Achtien dagen nadien, tusschen onze en de vijandelijke lijnen, vond men beide, in elkaars armen liggend voor eeuwig... dood!

Ter plaatse zelf waar zij vielen, werden zij naast elkaar in een obus put van het verlaten " niemandsland " begraven. Kort nadien werd hun graf gedeeltelijk stukgeschoten en vernield.

Thans rusten hun duurzame overblijfsels in de Krypte van Vlaanderens IJzertoren te Diksmuide. Zij die eens de kroon zetten op het symbool der Ideale Broedertrouw, wezen thans voor Vlaanderen de wegwijzers op de baan van eensgezindheid en Broederliefde in den strijd voor Vlaanderens herwording. Wezen wij immer hun offer waardig.

GEBROEDERS VAN RAEMDONCK
Beide sergeant in de 6de Kompanie
24^e Linieregiment
Gesneuveld te Steenstrate, in elkaars armen,
in den nacht van 26 Maart 1917.

Bronnen

https://nl.wikipedia.org/wiki/Gebroeders_Van_Raemdonck

www.wt.be

De Ryck, L., *Terug naar niemandsland: de geschiedenis van de gebroeders Van Raemdonck : mythe en werkelijkheid*. Veurne: De Klaproos, 1996.

Daniël VANACKER, *De Frontbeweging. De Vlaamse strijd aan de IJzer*, De Klaproos, Koksijde, 2000.

ADV N, Antwerpen / IJzerbedevaartarchief